

prof. dr hab. Mariola Bidzan
Instytut Psychologii
Uniwersytet Gdański

Gdańsk 10 grudnia 2015

Ocena dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego

Pani dr Marii Kaźmierczak

ze szczególnym uwzględnieniem osiągnięcia naukowego

dokonana w ramach zasad postępowania habilitacyjnego określonych w *Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* (z dnia 14.03. 2003 r. z późniejszymi zmianami z dnia 18.03. 2011 r. i 1.09. 2011 r.)

A. Uwagi ogólne

Pani dr Maria Kaźmierczak od początku kariery zawodowej związana jest z Uniwersytetem Gdańskim, jest absolwentką Instytutu Psychologii UG, w 2002 uzyskała tytuł mgr psychologii, zaś w 2005 roku obroniła pracę doktorską *Empatia a jakość relacji interpersonalnych w związku małżeńskim* i uzyskała tytuł doktora n. hum. w zakresie psychologii.

Habilitantka od wielu lat współpracuje z Kliniką Położnictwa Katedry Perinatologii Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego, kilkoma trójmiejskimi szkołami rodzenia oraz Rodzinnym Ośrodkiem Diagnostyczno-Konsultacyjnym w Gdańsku.

W swojej pracy zawodowej Pani dr Maria Kaźmierczak umiejętnie łączy teorię z praktyką, co znajduje odzwierciedlenie zarówno w publikacjach naukowych, jak i w realizowanych programach badawczych.

B. Tematyka prac i ocena ich poziomu merytorycznego (poza rozprawą habilitacyjną)

Warto podkreślić niezwykle starannie przygotowane dokumenty habilitacyjne przez P. dr Marię Kaźmierczak. Habilitantka załączyła wybrane artykuły, trzy monografie pod Jej redakcją, 1 książkę we współautorstwie oraz dwie monografie autorskie, w tym monografię habilitacyjną.

a) Autorstwo lub współautorstwo publikacji znajdujących się na listach: JCR i ERIH

Pani dr Maria Kaźmierczak jest **autorką 1 artykułu, współautorką 7 artykułów** w czasopismach z listy JCR (*Journal of Reproductive and Infant Psychology – 2 art., Social Behavior and Personality, Infant Mental Health Journal, Journal of Religion and Health, Psychosomatic Research, European Heart Journal, Journal of Social and Personal Relationships, Medical Science Monitor – 2art.*), **autorką jednego** (*Polish Psychological Bulletin*)

i współautorką 2 artykułów w czasopiśmie z listy ERIH (*Polish Psychological Bulletin, Przegląd Psychologiczny*).

Autorka precyzyjnie określiła swój wkład procentowy (od 25% – 90% w pracach współautorskich) oraz merytoryczny w powstawanie każdej pracy. W mojej ocenie dobór czasopism do publikacji konkretnych artykułów jest odpowiedni.

b) Autorstwo lub współautorstwo monografii oraz publikacji naukowych w czasopiśmie międzynarodowych i krajowych znajdujących się w innych bazach niż JCR i ERIH

Po uzyskaniu stopnia doktora Pani dr Maria Kaźmierczak opublikowała **27 prac w czasopiśmie z listy MNIŚW, w 7 z nich jest pierwszym Autorem, w 8. – jedynym Autorem.** Wkład w powstawanie tych prac jest zróżnicowany i szacowany jest przez Autorkę na 20–100%, w przypadku, gdy jest Ona jedynym Autorem. Jest on precyzyjnie określony i polegał na: opracowaniu koncepcji badań (w każdym artykule), przeprowadzaniu badań i/lub ich nadzorowaniu, opracowaniu wyników badań i ich analizie, analizie literatury oraz przygotowaniu tekstu, czyli poza przeprowadzeniem obliczeń statystycznych Autorka pokazała wszystkie i bardzo różnorodne możliwości i umiejętności jako badaczka.

Wybór czasopism uważam za właściwy. Poza artykułami w czasopiśmie z listy MNIŚW Pani dr Maria Kaźmierczak zgodnie z wykazem prac, który przedstawiła, była poza monografią habilitacyjną:

- **Autorką monografii:**

Kaźmierczak, M. (2008), *Oblicza empatii w relacjach małżeńskich. Perspektywa psychologiczna*. Gdańsk: Wydawnictwo UG

- **Współautorką monografii:**

Kaźmierczak, M., Plopa, M. (2012), *Komunikacja w bliskich związkach. Teoria i metoda badania*. Warszawa: Visja Press & IT.

- **Współredaktorem 2 prac zbiorowych w języku angielskim**

Chybicka, A., Kaźmierczak, M. (2007), *Appreciating diversity – gender and cultural issues. Vol. I*. Kraków: Wyd. Impuls

Chybicka, A., Kaźmierczak, M. (2008), *Appreciating diversity – gender and cultural issues. Vol. II*. Kraków: Wyd. Impuls

- **Współredaktorem 1 pracy zbiorowej w języku polskim**

Chybicka, A., Kaźmierczak, M. (2006), *Kobieta w kulturze – kultura w kobiecie. Studia interdyscyplinarne*. Kraków: Wyd. Impuls

Sam zamysł napisania tych monografii jak również ujęte w nim problemy, oceniam bardzo wysoko.

- **Autorką lub współautorką 36 rozdziałów w pracach zbiorowych, w tym 6 w języku angielskim**

Publikacje te są bardzo wartościowe. Większość z nich ma charakter empiryczny i prowadzona jest w planie korelacyjnym.

c) Autorstwo lub współautorstwo opracowań zbiorowych, katalogów zbiorów, dokumentacji prac badawczych, ekspertyz

Habilitantka pełniła rolę eksperta z dziedziny psychologii, reprezentującego Polskę w dwuetapowym projekcie *Species*, którego wnioski opublikowano w książce *Species – a user's guide to young men* (2008) i w raporcie *Species. The changing faces of men* (2012), Discovery Networks EMEA.

Ponadto opracowała autorski program wykładów z zakresu psychologii, adresowany do par oczekujących na urodzenie dziecka, biorących udział w zajęciach szkoły rodzenia (2009), program ten został wdrożony do wielu trójmiejskich szkół rodzenia.

d) Sumaryczny IF publikacji naukowych wg listy JCR zgodny z rokiem opublikowania

7,784 (przy uwzględnieniu IF 5-letniego = 9,525)

e) Liczba cytowań publikacji wg bazy Web of Science (i dodatkowo wg bazy Publish or Perish)

Zgodnie z danymi podanymi przez Autorkę wg bazy *Web of Science* liczba cytowań wynosi 5 (stan na czerwiec 2015), wg *Scopus* – 21, zaś wg bazy *Publish or Perish* – 71. W niemal wszystkich tych bazach liczba cytowań wzrosła (stan na 10.12.15), obecnie liczba cytowań wynosi wg bazy *Web of Science* – 6, wg bazy *Publish or Perish* – 78.

f) Index Hirscha opublikowanych publikacji wg bazy Web of Science (i dodatkowo wg bazy Publish or Perish)

Habilitantka podaje, iż Indeks cytowań h-Hirscha wg bazy *Web of Science* wynosi 2, wg *Scopus* – 3, zaś wg *Publish or Perish* - 5 (stan z czerwca 2015 r.), obecnie wzrósł w *Publish or Perish* – 6. Wskaźniki te potwierdzają dobrą jakość publikacji i inspirowanie innych naukowców.

Podsumowując, zainteresowania naukowe Habilitantki obejmują cztery obszary badawcze, które sama Habilitantka wydzieliła następująco:

1. Empatia kobiet i mężczyzn, jako predyktor jakości życia małżeńskiego oraz adaptacji do rodzicielstwa;
2. Małżeństwo i bliskie relacje z perspektywy kobiet i mężczyzn;
3. Rodzicielstwo w perspektywie rozwoju jednostki i rodziny;
4. Kobiecość i męskość w bliskich relacjach z perspektywy oczekiwań społecznych.

Analizując treści prac badawczych zwraca uwagę wielopłaszczyznowe podejście do ważnych społecznie zagadnień, jak również troska o uogólnianie wyników oraz ich aplikacja do praktyki, co także w mojej opinii jest bardzo cenne.

Dorobek Habilitantki posiada cechy syntetyzujące i uogólniające dotychczasowe dokonania badawcze, odnoszące się przede wszystkim do uniwersalnych prawidłowości znaczenia empatii w bliskich związkach, zwłaszcza jakości życia małżeńskiego oraz adaptacji do rodzicielstwa; komunikowania się w bliskich związkach z perspektywy kobiet i mężczyzn; rodzicielstwa dla rozwoju jednostki i rodziny; kobiecości i męskości w bliskich związkach z perspektywy społecznych oczekiwań. Z tego powodu stanowi więc ważny wkład do naukowego poznania w obszarze psychologii prokreacyjnej, rozwoju człowieka, małżeństwa, rodziny, różnic indywidualnych.

Większą część prac Autorka opublikowała samodzielnie lub w interdyscyplinarnych zespołach, co świadczy o Jej umiejętnościach dobrej współpracy innymi specjalistami.

Podsumowując ilościowo, a przede wszystkim jakościowo publikacje Pani Doktor Marii Kaźmierczak pragnę podkreślić, że liczba ich jest zdecydowanie wystarczająca do ubiegania się o stopień doktora habilitowanego. Łączna liczba punktów MNIŚW za prace opublikowane wynosząca 527 oraz Index Hirscha wg Web of Science 2, a wg Publish or Perish 6 potwierdzają bardzo dobrą jakość publikacji naukowych i oddziaływanie Jej publikacji na innych naukowców na ponadprzeciętnym w naukach społecznych poziomie.

g) Kierowanie międzynarodowymi lub krajowymi projektami badawczymi lub udział w takich projektach

Habilitantka kierowała 6 projektami badawczymi w ramach badań statutowych Uniwersytetu Gdańskiego, była głównym wykonawcą projektu finansowanego przez NCN, SONATA 1 *Fuzja tożsamości osobistej i grupowej oraz jej konsekwencje dla postaw i zachowań jednostki* (2011/01/D/HS6/02282, 16.12.2011-15.12.2014).

Należy podkreślić, że jeden z projektów *Osobowościowe korelaty efektywności pełnienia ról partnerskich i rodzicielskich w sytuacji kryzysu normatywnego i nienormatywnego* był realizowany we współpracy z the International Association for Relationship Research [w osobach prof. P. R. Shavera, Department of Psychology, University of California (USA) i prof. M. Mikulincera z the New School of Psychology, Interdisciplinary Center IDC Herzliya (Izrael)], a kolejny z College of Criminal Justice Sam Houston State University.

Można zauważyć, iż Pani Doktor uczestniczyła w różnego rodzaju projektach badawczych, co z jednej strony niewątpliwie wpłynęło na poszerzenie warsztatu badawczego, z drugiej zaś pokazuje, że może Ona pełnić kierowniczą rolę w Zespole. Tematyka projektów badawczych jest spójna z Jej dorobkiem naukowym.

h) Międzynarodowe i/lub krajowe nagrody za działalność naukową

Nagroda Prezesa Rady Ministrów za wyróżnioną rozprawę doktorską (2006), Witkin-Onkonji Memorial Fund Award for promising young researchers (IACCP, Grecja, 2006), Nagroda za Wybitne Osiągnięcia Naukowe dla Młodych Badaczy w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych Gdańskiego Towarzystwa Naukowego (2005); Stypendium START Fundacji na rzecz Nauki Polskiej (2008, 2009).

i) Wygłoszenie referatów na międzynarodowych i krajowych konferencjach naukowych

Habilitantka brała czynny udział w 61 konferencjach, w tym 26 międzynarodowych, co wskazuje na Jej bardzo wysoką aktywność konferencyjną i dzielenia się wynikami swoich badań. Wszystkie prezentowanych przez Nią wystąpienia dotyczą, podobnie jak duża część Jej publikacji zagadnień związanych z szeroką problematyką psychologii małżeństwa, rodziny, prokreacyjnej.

C. Ocena osiągnięcia naukowego

Habilitationka za swoje największe osiągnięcie naukowe uznała wieloaspektowe analizy znaczenia empatii w procesie adaptacji do rodzicielstwa, które zostały zawarte w monografii:

Kaźmierczak, M. (2015) *Oblicza empatii w procesie adaptacji do rodzicielstwa*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe Scholar

Już w tym miejscu pragnę podkreślić, iż jest to wyjątkowa nie tylko na rodzimym rynku, bardzo wartościowa praca, wpisująca się w nurt badań na pograniczu psychologii prokreacyjnej, rozwoju, różnic indywidualnych, małżeństwa i rodziny. Interdyscyplinarność podejścia Badaczki jest wielkim atutem pracy. To bardzo udana próba usystematyzowanego zaprezentowania nie tylko definicji i zakresu pojęciowego zagadnień, ale także pokazania aplikacyjności uzyskanych przez Nią wyników badań, m.in. w procesie rozwijania kompetencji rodzicielskich bazujących na podmiotowych zasobach poznawczych i emocjonalnych, jeszcze w czasie ciąży.

Autorka definiuje empatię jako większą skłonność do empatycznej troski i przyjmowania cudzej perspektywy, a niższą do empatycznego przejmowania cudzych negatywnych emocji – osobista przykrość i traktuje ją jako predyktor wyższej jakości funkcjonowania par, co przekłada się na wyższy poziom satysfakcji ze związku, większą bliskość między partnerami, bardziej adekwatne radzenie sobie z wyzwaniami macierzyństwa i ojcostwa.

Adaptację do rodzicielstwa Badaczka rozumie wieloaspektowo, biorąc pod uwagę m.in. globalną satysfakcję (w tym satysfakcję z relacji z partnerem jak również z aktywności zawodowej), problemy związane z rodzicielstwem (czyli jakość funkcjonowania emocjonalnego po urodzeniu dziecka, na co wpływ mogą mieć m.in. depresja okołoporodowa, doświadczenie stresu związanego z opieką nad dzieckiem) oraz złożoność przewidywanego obrazu rodzicielstwa oraz zmiany tego obrazu w okresie przed porodem i po narodzinach dziecka.

Część teoretyczną stanowią trzy rozdziały, w których Badaczka łączy ujęcia teoretyczne i doniesienia empatyczne autorów polskich oraz zagranicznych odnoszących się do:

1. rodzicielstwa jako zmiany w życiu nie tylko każdego z rodziców oddzielnie, ale łącznie jako pary, funkcjonującym w systemie rodzinnym, ze szczególnym uwzględnieniem niezwykle rzadko eksplorowanej w badaniach empatii;
2. satysfakcji małżeńskiej matek i ojców w okresie narodzin ich dziecka, pokazując złożoność i wieloaspektowość zagadnienia, a także podkreślając znaczenie ról płciowych kształtujących funkcjonowanie partnerów w związku;
3. osobowościowych uwarunkowań adaptacji do rodzicielstwa.

Co cenne, Habilitationka zna korzenie badań dotyczących empatii na gruncie polskim, utożsamia swoje badania jako kontynuację badań wywodzących się z Jej rodzimego Instytutu Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego (prof. Józef Rembowski). Co istotne, jako jedna z pierwszych podjęła się uporządkowania dotychczasowych (nielicznych) badań dotyczących ojców, zwracając uwagę przede wszystkim na rolę empatii w procesie adaptacji do rodzicielstwa.

We wszystkich rozdziałach Badaczka nie tylko przedstawia dotychczasowy stan badań, teoretyczne modele z literatury odnoszące się do eksplorowanych zagadnień, ale w sposób krytyczny podchodzi do niektórych doniesień, proponując w zamian swe rozwiązania. Nieliczne usterki, typu zamienne stosowanie pojęć: *poczucie Ja* i *pojęcie Ja*, nie umniejszają znakomitego przygotowania rozprawy.

Niepodważalną zaletą pracy jest już samo podjęcie ważnego społecznego zagadnienia, jakim jest próba (wysoce udana) analizy roli empatii par rodzicielskich w procesie adaptacji do macierzyństwa i ojcostwa, oparta o zaplanowane i uzyskane przez Habilitantkę dane empiryczne. Bezpośrednią motywacją do zbadania tego obszaru zagadnień były własne bogate doświadczenia zawodowe Autorki. Dlatego recenzowana praca ma nie tylko walory naukowe, lecz może być, co bardzo cenne, źródłem aplikacji do praktyki.

Projekt badawczy został bardzo dobrze przygotowany przez Habilitantkę. W pierwszym etapie realizacji projektu wzięło udział 349 par, z w tym 294 pary, które oczekiwały pierwszego dziecka, zaś w ostatecznym badaniu (dynamicznym, pierwsze badanie w III trymestrze ciąży, drugie po upływie ok. Pięciu miesięcy po urodzeniu dziecka) wzięły udział 192 pary małżeńskie, po raz pierwszy podejmujące role rodzicielskie.

Skupiając się na diadach, a nie tylko samych matkach, co ze względów obiektywnych najczęściej czynią badacze, Habilitantka stawia swoje badania w grupie rzadkich, trudnych, ale mających największe znaczenie.

Autorka przedstawiła kryteria włączające do grupy badanej i wyłączające, nie znalazłam jednak jednoznacznej informacji, czy monitorowano fakt bycia już ojcem w innym związku, czy też takich mężczyzn nie uwzględniano w badaniach.

Pod względem metodologicznym praca nie budzi zastrzeżeń, zarówno cele badawcze, jak i wynikające z nich pytania badawcze zostały prawidłowo sformułowane i wnikliwie zweryfikowane za pomocą adekwatnych, często bardzo zaawansowanych metod statystycznych.

Pomimo dużej liczby pytań badawczych (18), są one przedstawione bardzo czytelnie pod konkretnymi trzema celami, którymi są:

1. Analiza predykcyjnego znaczenia empatii dla adaptacji do rodzicielstwa - dla globalnej satysfakcji z relacji z partnerem i z aktywności zawodowej oraz dla radzenia sobie z problemami związanymi z rodzicielstwem (temu celowi przyporządkowano 8 pytań badawczych);
2. Analiza moderującej roli obrazu siebie – samooceny globalnej, Ja relacyjnego-współzależnego i cielesnego w relacji własnej empatii z adaptacją do rodzicielstwa (4 pytania badawcze);
3. Analiza roli relacji z własnymi rodzicami osób badanych, zarówno aktualnych (ocenianych przed porodem i po narodzinach dziecka), jak i ich wspomnień z dzieciństwa (retrospektywnie oceniane postawy rodzicielskie) dla adaptacji do rodzicielstwa w kontekście własnej empatii partnerów (pytań badawczych).

Teoretyczny model empatii w procesie przejścia do rodzicielstwa autorstwa Habilitantki, który został poddany weryfikacji, jest oparty o rzetelne źródła, spójny i bardzo dobrze opracowany. Nowością jest uwzględnienie w nim zarówno empatii kobiet, jak i mężczyzn, wzbogaconych o inne czynniki osobowościowe i relacyjne odnoszące się do każdego z rodziców. Szkoda, że Autorka podejmując tak szerokie badania nie uwzględniła roli noworodka, a potem niemowlęcia jako ważnego wyznacznika procesu przejścia do rodzicielstwa. Rola noworodka, a potem niemowlęcia jako ważnego wyznacznika procesu przejścia do macierzyństwa jest już dość dobrze poznana, ale w literaturze niewiele takich badań odnosi się do ojców, w szczególności, gdy dodatkowo zostanie uwzględniona empatia. Tu można by ocenić choćby

wieź z dzieckiem tak w okresie ciąży jak i po narodzinach, czy taki wymiar, jak temperament dziecka, mogący modyfikować w znacznym stopniu rolę ojcowską (i oczywiście macierzyńską).

Szkoda, że Badaczka nie monitorowała poziomu depresji okołoporodowej, a jedynie po narodzinach dziecka, tym bardziej, że szacuje się, że występuje nawet u 10% kobiet w ciąży, a objawy depresyjne dotyczą 30, a nawet 70% przyszłych mam. A narzędzie screeningowe, które stosowała do pomiaru depresji (*Edynburska Skala Depresji Poporodowej*), pomimo ostatniego członu umożliwiało tę ocenę także w okresie ciąży.

Warto w tym miejscu napisać o narzędziach, jakie stosowała Badaczka w swoim projekcie. Spośród bogactwa zastosowanych narzędzi, kilka z nich jest bowiem autorstwa lub współautorstwa samej Habilitantki, m.in. dobrze już zweryfikowana w wielu badaniach różnych badaczy *Skala Wrażliwości Empatycznej* (Kaźmierczak, Płopa, Retowski, 2007), *Ja relacyjne-współzależne* (w pol. adaptacji Kaźmierczak, 2012), czy *Dane demograficzne. Karta Informacyjna*.

Wszystkie zastosowane narzędzia są trafnie dobrane, cechują się bardzo wysokimi wskaźnikami rzetelności.

Monografia jest bardzo rzetelną monografią, napisaną syntetycznie, a jednocześnie wnikliwie. W mojej ocenie zawiera wszystkie treści, które powinny się w niej znaleźć. A sposób pisania przez Habilitantkę pokazuje, iż w pełni rozumie problem, którym się zajmuje.

Wyniki, jakie uzyskała Badaczka wnoszą istotną i nową wiedzę, odnoszącą się do znaczenia empatii w procesie adaptacji do rodzicielstwa. Jednymi z najciekawszych (dla mnie) wyników były te, wskazujące na odmienne znaczenie poszczególnych wymiarów empatii obojga rodziców w procesie adaptacji do rodzicielstwa.

W podsumowaniu pragnę stwierdzić, że wartość merytoryczną monografii habilitacyjnej, stanowiącej osiągnięcie Pani dr Marii Kaźmierczak oceniam bardzo wysoko. Badania mają charakter oryginalny, a podjęty problem ma znaczącą wartość poznawczą.

Przedstawiona do recenzji monografia dowodzi bardzo dobrego przygotowania Habilitantki pod względem zarówno teoretycznym jak i metodologicznym, co świadczy o Jej umiejętnościach planowania i prowadzenia badań naukowych w zakresie nauk społecznych.

Habilitantka mimo młodego wieku jest dojrzałym badaczem. Zdaje sobie sprawę z ograniczeń własnych badań, które, co oczywiste, w badaniach na styku psychologii rozwoju, różnic indywidualnych, małżeństwa, rodziny i psychologii prokreacyjnej być muszą. Nie są to bowiem typowe badania eksperymentalne, w których badacz może kontrolować wszystkie (lub większość) zachodzących zależności.

Podsumowując cały dorobek naukowo - badawczy Habilitantki stwierdzam, że mimo publikowania doskonałych prac naukowych już od początku Jej kariery naukowej, można zauważyć znaczący postęp w Jej rozwoju naukowym od uzyskania stopnia doktora do opublikowania monografii. A swoiste jego ukoronowanie stanowi rozprawa habilitacyjna, której osiągnięcie - w mojej ocenie jest znaczące.

D. Ocena działalności dydaktycznej i organizacyjnej

a) Uczestnictwo w programach europejskich i innych programach międzynarodowych oraz krajowych

Habilitantka uczestniczyła w programie *Buliding Intrapartum Research Through Health – an interdisciplinary whole system approach to understanding and contextualizing physiological labour and birth* (BIRTH), European Cooperation in Science and Technology, ISCH COST Action IS1405, 10/12/2014 – 09/12/2018, pełniąc rolę członka Komitetu Zarządzającego.

Ponadto Pani dr Maria Kaźmierczak współpracuje z wieloma naukowo-badawczymi ośrodkami, zarówno zagranicznymi jak i krajowymi, która przekłada się nie tylko na działalność naukową, ale także dydaktyczną.

b) Udział w Komitetach Organizacyjnych konferencji międzynarodowych i/lub krajowych

Habilitantka pełniła funkcję członka komitetu organizacyjnego (a dwukrotnie współprzewodniczącej konferencji) kilkunastu konferencji ogólnokrajowych oraz międzynarodowych, warta podkreślenia jest stała już 10-letnia współpraca przy organizowaniu cyklu międzynarodowych konferencji pod przewodnim tytułem *Kobieta w kulturze*.

c) Otrzymane nagrody i wyróżnienia

Habilitantka uzyskała szereg nagród poza wymienionymi powyżej, w tym Medal Komisji Edukacji Narodowej (2012), Stypendium Fundacji Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego (dla wyróżniających się młodych pracowników Uniwersytetu Gdańskiego, 2007) i inne.

d) Kierowanie projektami realizowanymi we współpracy z naukowcami z innych ośrodków polskich i zagranicznych

Habilitantka brała udział w licznych projektach we współpracy z naukowcami innych krajów (m.in. Anglia, Francji, Stany Zjednoczone, Izrael)

e) Udział w Komitetach Redakcyjnych i Radach Naukowych czasopism

Zastępca Redaktora Naczelnego i członek Rady Naukowej czasopisma *Current Issues in Personality Psychology* (od 2013 r.).

f) Członkostwo w międzynarodowych lub krajowych organizacjach i towarzystwach naukowych

Aktualnie Habilitantka aktywnie uczestniczy w pracach:

1. International Association for Relationship Research
2. European Association for Developmental Psychology
3. International Association for Cross-Cultural Psychology

Ponadto we wcześniejszym okresie (2008-2010) była członkiem The International Academy of Family Psychology .

g) Osiągnięcia dydaktyczne w zakresie popularyzacji nauki

Habilitantka w ramach zatrudnienia na Uniwersytecie Gdańskim prowadziła m.in. wykład

z *Psychologii różnic indywidualnych* (wykład obowiązkowy dla studentów psychologii), wykład z *Psychologii osobowości i psychologii różnic indywidualnych* (wykład obowiązkowy dla studentów kryminologii), autoskie zajęcia fakultatywne dla studentów psychologii: *Rola empatii w radzeniu sobie z kryzysem rodzinnym; Psychologia kobiety (z perspektywy psychologii rozwojowej; Męskość i kobiecość w relacjach społecznych*, zajęcia ćwiczeniowe dla studentów psychologii: *Diagnoza osobowości człowieka dorosłego, Psychologia różnic indywidualnych, Psychologia osobowości, Praca empiryczna II*, jak również seminaria kursowe i magisterskie dla studentów psychologii.

P. dr Maria Kaźmierczak prowadzi zajęcia na studiach podyplomowych w Gdańskim Uniwersytecie Medycznym (na kierunku *Arteterapia*) oraz na Uniwersytecie Gdańskim (*Psychologia sportu*). Brała także aktywny udział w opracowaniu w Instytucie Psychologii UG programu zajęć ścieżki *Psychologii międzykulturowej i psychologii rodzaju* oraz studiów podyplomowych *Praca z dzieckiem niedostosowanym społecznie i jego rodziną*.

Pragnę podkreślić także działalność Pani dr Marii Kaźmierczak w zakresie popularyzacji nauki. Habilitantka i w tej dziedzinie wykazuje dużą aktywność, publikując prace popularnonaukowe, współpracując z innymi specjalistami i przekazując wiedzę psychologiczną m.in. w szkołach rodzenia.

h) Opieka naukowa nad studentami

Pod merytoryczną opieką Habilitantki zostało ukończonych 35 prac magisterskich na kierunku psychologia (26 w Instytucie Psychologii UG, 9 na SWPS) oraz 15 prac licencjackich (na Wydz. Pedagogiki Elbląskiej Uczelni Humanistyczno-Ekonomicznej).

i) Opieka naukowa nad doktorantami w charakterze opiekuna naukowego lub promotora pomocniczego

Habilitantka pełniła funkcję promotora pomocniczego w przewodzie doktorskim P. mgr Agnieszki Ossowskiej *Wykorzystanie bodźców dźwiękowych w metodzie primingu a postawy utajone i jawne* (promotor prof. Beata Pastwa-Wojciechowska), Uniwersytet Gdański;

Jest także Recognised Supervisor w przewodzie doktorskim mgr Agnieszki Nowak *Domestic violence against women in cultural perspective* (promotor prof. Robin Goodwin), Brunel University.

j) Staże zagraniczne lub w krajowych ośrodkach naukowych, akademickich

nie dotyczy

k) Ekspertyzy lub inne opracowania wykonane na zamówienie organów władzy publicznej, samorządu terytorialnego, podmiotów realizujących zadania publiczne

Ekspert naukowy z dziedziny psychologii reprezentujący Polskę w dwuetapowym projekcie *Species*, którego wnioski opublikowano w książce *Species – a user's guide to young men* (2008) i w raporcie *Species. The changing faces of men* (2012), Discovery Networks EMEA

l) Udział w zespołach eksperckich lub konkursowych

Członek Task Force for the International Association for Relationship Research (2008, data oddania ekspertyzy 2009), członek Komitetu Zarządzającego European Cooperation in Science and Technology, ISCH COST Action IS1405 (2014-2018).

f) Recenzowanie projektów międzynarodowych lub krajowych oraz publikacji w czasopismach międzynarodowych lub krajowych

Habilitantka nie recenzowała ani projektów międzynarodowych ani krajowych. Przygotowała 10 recenzji do czasopism, w tym międzynarodowych z IF (*Journal of Reproductive and Infant Psychology; Journal of Social and Personal Relationship; Anxiety, Stress & Coping International Journal; Personal Relationships; Polskie Forum Psychologiczne; Acta Universitatis Lodzensis Folia Psychologica*).

Podsumowując, Pani dr Maria Kaźmierczak jest Osobą bardzo aktywną zarówno w obszarze dydaktyki, jak i w pracy organizacyjnej. Ma niezwykle bogate doświadczenia dydaktyczne. Prowadzi zajęcia dydaktyczne przede wszystkim ze studentami psychologii, wszystkie wykładane przez Nią przedmioty są zgodne z Jej zainteresowaniami naukowymi oraz specjalnością.

Ma duże doświadczenie w kształceniu kadr, 35-krotnie pełniła funkcję promotora prac magisterskich na kierunku psychologia, 15 – promotora prac licencjackich na kierunku pedagogika.

Podobnie wysoko oceniam Jej udział w działalności organizacyjnej, **stąd w mojej ocenie Habilitantka w pełni spełnia w tym obszarze wymogi stawiane kandydatom do realizowania zadań samodzielnego pracownika nauki.**

E. Podsumowanie i wnioski końcowe

Podsumowując, Habilitantka spełnia właściwie wszystkie kryteria sformułowane w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotyczącym oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego.

We wszystkich obszarach działalności, zarówno naukowym jak i działalności dydaktycznej, popularyzatorskiej i organizacyjnej Jej dorobek jest zdecydowanie ponadprzeciętny. Osiągnięcie habilitacyjne jest znaczące, wnosi niewątpliwy wkład w rozwój wiedzy, a na dorobek towarzyszący składają się prace opublikowane zarówno w czasopismach z listy JCR, jak i polskich czasopismach naukowych o wysokim statusie.

Biorąc pod uwagę bardzo wysoką ocenę osiągnięcia naukowego, pozostałego dorobku publikacyjnego, działalności na polu krzewienia wartości naukowego poznania w psychologii rozwoju, różnic indywidualnych, małżeństwa, rodziny, prokreacyjnej, a także zaangażowania dydaktycznego i organizacyjnego, stwierdzam, że przedstawiona mi do oceny wszechstronna dokumentacja dorobku Pani dr Marii Kaźmierczak odpowiada wymogom określonym w art. 31 Ustawy z dnia 14 marca 2005 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym. Dorobek Habilitantki posiada bowiem cechy syntetyzujące i uogólniające dotychczasowe dokonania badawcze, stanowi więc ważny wkład do naukowego poznania w obszarze psychologii rozwoju, różnic indywidualnych, małżeństwa, rodziny, prokreacyjnej i w pełni uzasadnia nadanie Jej stopnia doktora habilitowanego. Stąd z pełnym przekonaniem wnoszę o nadanie Pani dr Marii Kaźmierczak stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie psychologia.

Mariola Bidłas